

NOVĂCEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul VIII, Numărul 88 ❖ Sâmbătă, 24 Octombrie 2020 ❖ ISSN 2392 - 6961

Dr. ing. DUMITRU LEUȘTEAN

„AM FOST, SUNT ȘI VOI FI PRIMARUL TUTUROR”

Au trecut alegerile locale din 27 septembrie 2020. Majoritatea alegătorilor cu drept de vot din Orașul Novaci s-au pronunțat în favoarea mea, cu dorința de a-mi continua activitatea ca Primar al acestui oraș pe perioada viitorilor patru ani. Le mulțumesc tuturor, și celor care m-au votat și celor care nu m-au votat și îi asigur, pe toți, că voi fi primarul tuturor novăcenilor, indiferent de opțiunile politice. De altfel, acesta a fost crezul meu încă de când mi-am propus să devin primarul acestui oraș, în 2012. Tot ceea ce am realizat împreună cu Dv., dragi novăceni, se vede. Tot ceea ce am făcut, am făcut pentru Novaciul meu, al Dv., și nu doar pentru o anumită categorie de oameni.

Dacă de la început mi-am dorit să schimb fața orașului și cred că am realizat acest lucru, Novaciul este un

oraș mai bine gospodărit, mai frumos, mai atractiv. Sunt convins că mai sunt multe de făcut pentru ca Novaciul să arate și mai bine. În campania electorală premergătoare alegerilor locale am venit cu proiecte concrete în fața novăcenilor și vreau să vă spun că acestea se derulează conform celor prezentate de mine în publicația „Novăceanul” și ziarul de campanie „Împreună, Novaciul are viitor!”, precum și în fața alegătorilor. Toate lucrările sunt în grafic.

Cu siguranță vor mai fi accesate și alte proiecte pe parcursul celor patru ani de mandat, fiindcă avem sprijinul actualei guvernări PNL, cu atât mai mult cu cât se știe că Novaciul, excluzând perioada comunistă și cu unele excepții cea post-decembristă, s-a dovedit a fi liberal. Am în vedere faptul că marele Dumitru Brezulescu a fost liberal, că învățătorul Ion Giugiulan a fost liberal, că Novaciul a fost vizitat de Dinu Brătianu, primul președinte al Partidului Național Liberal, că avem o bună colaborare cu actuala conducere a PNL. Mai mult, sunt hotărât să fac din Novaci – așa cum am mai spus-o – acel „colțisor de rai” la care am visat și visez mereu.

Încă o dată, precizez: mulțumesc novăcenilor pentru încrederea acordată, cu promisiunea clară că voi fi primarul tuturor, fiindcă toți suntem locuitori ai acestui ținut pe care ni-l dorim cât mai bine gospodărit, frumos și atractiv.

ȘTIRI DIN NOVACI

❖ În orașul Novaci se află în construcție un nou local de grădiniță pe Strada Gruului. Este vorba despre Grădinița de Copii cu program normal, care va fi dată în folosință în martie-aprilie 2021.

Lucrări importante au loc la toate școlile și grădinițele de copii din Novaci, fapt ce arată interesul administrației locale pentru sistemul de educație.

❖ În curând vom avea PENNY la Novaci.

La Novaci se lucrează în ritm intens la construcția complexului care va fi deschis în curând în orașul nostru. Este vorba de Complexul comercial Penny, care se ridică pe amplasamentul fostului A.C.R Novaci.

❖ O nouă locație și pentru Complexul comercial „DIANA”. Până la sfârșitul acestui an, Complexul comercial „Diana” se va muta în noul spațiu care se construiește lângă podul de peste Gilort din fața Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul”.

❖ Circulația rutieră pe Transalpina a fost închisă pentru toate categoriile de autovehicule de marți, 20 octombrie a.c.

Măsura închiderii circulației rutiere a fost luată pentru siguranța participanților la trafic, având în vedere fenomenele meteorologice imprevizibile care pot apare în orice moment.

De precizat că pe DN 67C, Transalpina, drumul este închis pe tronsonul cuprins între km 34+800 (Rânca) și km 79+200 (Curpat).

DESPRE BREZULESCU

Am scris în publicația „Novăceanul” despre marea personalitate a Novaciului – Dumitru Brezulescu – în repetate rânduri. Astăzi, revin cu câteva lucruri mai puțin cunoscute.

❖ Petre Stamatoiu, fost greșier la Judecătoria Novaci, „Gorjanul” nr. 28-29 din 26 iulie 1936:

„Fost-a și Brezulescu fiu de iobag – dar unul, în fața căruia se cutremurau stăpânii plaiurilor noastre. N-a fost însă un revoluționar feroce; n-a fost comunist; n-a fost nici fascist; a fost simplu democrat care a înțeles – de timpuriu – că semenii săi nu se pot ridica din mizerie decât prin întovărășirea tuturor”.

❖ C. I. Băcă, „Gorjanul”, nr. 28-29 din 26 iulie 1936, spune despre Brezulescu:

„Brezulescu nu mai are nimic la Novaci. Și totuși cine poate spune că Novaciul nu este al lui? Brezulescu nu mai este printre noi; dar cine nu-l are prezent în pomelnicul casei lui? Glasul lui vibrant și cuceritor nu mai uimește pe nimeni; dar cui nu-i vorbește sufletul său ce se găsește în fiecare piatră zidită sau drum tăiat în Novaciul nou de azi?”

❖ „Gorjanul”, nr. 30 din 2 august 1936:

„În luna iulie au avut loc mari festivități prilejuite de inaugurarea bustului omului politic Dimitrie Brezulescu și a Palatului Băncii Populare. Au fost de față, pe lângă personalități locale, Gh. Tătărescu, prim-ministru, V. Sassu, Ministrul Agriculturii și Domeniilor, Dinu Brătianu, președintele Partidului Național Liberal, I. Nistor, Ministrul Sănătății și Ocrotirilor Sociale ș.a.

În manifestarea de la Novaci, impresionantă este pledoaria deputatului liberal N. Hasnaș”.

C. D.

Doresc tuturor novăcenilor ca sărbătoarea Sfântului Dumitru să fie simbolul unui nou început, să aveți parte de un drum presărat cu bucurii, împliniri, sănătate, fericire și succes! Vă doresc din inimă ca viața să vă ofere tot ce este mai bun și frumos!
LA MULȚI ANI!

Primarul Orașului Novaci,
Dr. ing. DUMITRU LEUȘTEAN

„Verde adevăr” - pictor Ion VĂLEANU, NOVACI

În această zi specială, Redacția publicației „Novăceanul”, urează Domnului dr. ing. Dumitru Leuștean, Primarul Orașului Novaci, precum și tuturor novăcenilor care poartă numele Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, multă sănătate, bucurii, fericire și mult succes în împlinirea tuturor dorințelor.
LA MULȚI ANI!

Redacția publicației
„Novăceanul”

DESPRE ATOMUL EDUCAȚIEI

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

Nenorocirea aceasta cu noul virus SARS-COV-2, în afară de aspectele sanitare sau economice, ridică, în mod grav, problema educației, a școlii, dar și a instruirii populației. S-a inventat așa-zisa învățare de la distanță, pe care unele țări precum Australia și Canada o practică de multă vreme, din cauza distanțelor foarte mari dintre locuințe sau a condițiilor climatice aspre. În ceea ce-i privește pe elevii din clasele superioare și pe studenți, s-a inventat de peste 30 de ani ceea ce s-au chemat atunci mașinile de învățat sau cetatea creierului. Acestea sunt un fel de computere cu programe de instruire la toate obiectele de studiu. Edificator ni s-a părut răspunsul dat de o autoritate din Organismul federal al educației, sinonim Ministerului educației de la noi, care, întrebând fiind de ce este o așa mare invazie de mașini de învățat în școală, a răspuns că principala cauză este deficitul de vreo 200 de mii de profesori.

Discuțiile din mass-media, intervenția unor autorități în problemele școlii sau a altora de la nivelul central al statului, ridică din punctul de vedere al omului de rând problema – Ce mai este astăzi educația? Dacă aceasta este ceva ce se poate realiza de la distanță, de acasă, atunci nu mai are sens să ne apucăm să construim școli, să cheltuim sume uriașe pentru întreținerea acestora sau cu transportul elevilor sau studenților la unitățile de învățământ. Desigur, învățarea la distanță poate fi doar o soluție de avarie. Dar, această avarie se pare că va dura ani de zile și în mod cert vor veni apoi alte catastrofe naturale sau generate de dorința unora de a impune altor oameni, popoare sau continente propriul lor mod de gândire și comportare.

Din punct de vedere metodologic, de vreo 500 de ani se știe că pentru înțelegerea corectă a unui fenomen, trebuie să cercetăm istoria. Adică nu putem ști așa dintr-o dată, ca un fel de iluminare magică, ce este învățarea, instruirea, achiziția de comportamente elevate, formarea unor aptitudini, deprinderi sau capacități de muncă, de gândire, de rezolvare a unor probleme etc. Or, istoria de 6000 de ani a școlii, apărută mai întâi în Egiptul Antic, ne arată că aceasta este, de fapt, un ansamblu de interacțiuni, între cel puțin 3 factori: cel ce învață, ce se învață și cel care știe cum se poate realiza învățarea, adică dascălul sau profesorul care asigură desfășurarea relativ eficientă a acestui greu și dificil proces.

Tot din istoria școlii, a educației, știm că aceasta semnifică efortul de umanizare, de civilizare, de antrenare și punere în valoare a predispozițiilor cu care vine copilul pe lume. Ca atare, școala, educația sunt fundamentul pe care se ridică ființarea fiecăruia dintre noi. Secole de-a rândul, ca de altfel și azi, unul din marile roluri ale școlii a fost achiziția limbajului, a cuvintelor, de exemplu. Raționamentul formulat era simplu: școală puțină, cuvinte uzuale puține; gândirea lucrează cu noțiuni, judecăți și raționamente și dacă sunt cuvinte achiziționate puține, atunci și gândirea este puțină și, ca atare, nu putem înțelege corect lumea, lucrurile,

fenomenele, fiind astfel nevoiți să trăim la un nivel scăzut de existență umană adevărată.

În urmă cu decenii, fascinat de o astfel de teză, am formulat, după multe căutări, ideea de atom al educației. Ideea este șocantă și a fost mereu. Mulți dintre colegii mei în ale cercetării fenomenului au zămbit ironic sau nu i-au dat nicio importanță. Totuși, la acea vreme au fost oameni cu putere de decizie care mi-au acordat medalia „Meritul Științific” pentru astfel de idei, dimpreună cu altele despre dezvoltarea inteligenței sociale sau a judecăților de apreciere la copil. A fost atunci un fel de vârf de val în aprofundarea problemei educației, dar apele s-au liniștit destul de repede. În ceea ce privește decorația, acesta mi-a fost furată din casa din Plăieț, dimpreună cu decorațiile din război ale tatălui meu, de cei care ne-au spart casa de mai multe ori și probabil au fost vândute în vreun talcioac din Viena.

Ideea cu atomul educației revine acut astăzi. Precizăm că noțiunea de atom a apărut mai întâi în filosofie, din nevoia explicării lumii și semnifica ceva ce nu poate fi despărțit în părți. Atomismul lui Democrit din Antichitatea greacă ne spunea că lumea este formată din particule materiale care nu mai aveau părți. Desigur, știința a arătat că atomul este și el compus din anumite elemente, existând dincolo de ele un hău unde gândirea umană se poticnește.

Conținutul ideii de atom al educației este că aceasta se realizează printr-un șir de situații elementare, primare să le zicem, în care este pus cel ce învață, cel cuprins în procesul educației. Adică așa cum atomul material subzistă, există doar dacă între electron, proton și neutron sunt anumite interacțiuni, tot așa se întâmplă și în cazul educației. Dar, după cum se știe, dacă prin forțe puternice desprindem un electron din atomul de uraniu, acesta se transformă în altceva, iar efectele sunt catastrofale.

Spuneam că situația elementară sau atomul educației este, de fapt, un cuplu de forțe, de vectori care interacționează: cel ce învață, respectiv elevii sau studenții, chiar adulții; conținutul de învățat, de asimilat și profesorul, la care ar trebui să mai adăugăm condițiile în care se învață, nivelul învățării anterioare, motivațiile acesteia etc. În situația învățării la distanță, lipsește vectorul profesor, în bună măsură. În schimb, elevul sau studentul se confruntă cu informații, aprecieri sau probleme, pe care trebuie să le asimileze, să le facă parte a gândirii și comportării lui, fără un sprijin esențial din partea profesorului. Or, rolul dascălului, timp de sute de ani, a fost tocmai acesta - facilitarea învățării elevilor sau studenților.

Desigur, într-un articol de ziar nu putem dezvolta toată încrengătura de probleme ce apar în legătură cu ideea de atom al educației în contextul școlarizării de astăzi. Menționăm totuși, că educația, ca achiziție de moduri de a fi, de a lucra, de a gândi sau aprecia, se face prin învățare. De aceea se spune că suntem azi ceea ce am învățat temeinic. La rândul ei, învățarea are niște legi, niște reguli. De exemplu,

PERFORMANȚA – PREMIATĂ LA NOVACI

A devenit o tradiție ca la finalul fiecărui an școlar, Primăria Orașului Novaci să premieze elevii instituțiilor de învățământ din Novaci care au obținut rezultate foarte bune la concursurile și olimpiadele școlare,

dăruiii, pasiunii și profesionalismului de care dumneavoastră, dascălii, dați dovadă în îndrumarea și educarea generațiilor cărora le-ați dăruit lumina cunoașterii, din flacăra pasiunii pentru educație.

răsplădind munca și perseverența tinerilor din orașul nostru. Având în vedere situația provocată la nivel național de epidemia cu SARS-CoV-2, premiarea elevilor cu rezultate foarte bune în anul școlar 2019-2020 a avut loc la începutul anului școlar 2020-2021, cu prilejul sărbătoririi Zilei Educației.

Ziua Mondială a Educației este sărbătorită în fiecare an la 5 octombrie, începând cu anul 1994 când Federația globală a Uniunii Sindicatelor Cadrelor Didactice „Education International” a lansat o campanie de promovare ce are în vedere meritele cadrelor didactice, dar și contribuția acestora adusă în procesul educațional, la nivel mondial.

Anul acesta, Ziua Mondială a Educației a fost sărbătorită de novăceni cu respect pentru ceea ce înseamnă educația în școală și în afara școlii.

„Sărbătorirea Zilei Mondiale a Educației îmi oferă prilejul de a vă mulțumi tuturor celor ce trudesc cu ambiție pe făgașul cultivării seminței de Adevăr și Frumos, Bine și Sacru, Cinste și Demnitate în sufletele tuturor. Este foarte greu să măsoară în câteva cuvinte tot ceea ce înseamnă dascălul în societatea prezentului; dar recunoștința trebuie să fie pe măsura

Considerațiile mele se îndreaptă astăzi către dumneavoastră, făuritori de sentimente și de caractere, artiști care dați culoare sufletului nostru, deschizători de drumuri și de idealuri”, afirma domnul primar al orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean.

Pentru rezultatele obținute la olimpiadele și concursurile școlare, elevii au primit premii în bani, profesorii îndrumători și voluntarii novăceni au primit diplome.

Astfel, de ZIUA MONDIALĂ A EDUCAȚIEI, în parcul din fața primăriei, s-a dansat, s-a cântat și au fost expuse lucrări de pictură ale elevei Marta Brânzan. Micașta solistă Miruna Băluțoiu a oferit o dedicație muzicală domnilor profesori. Membrii Ansamblului Folcloric „Nedeia” s-au întrecut pe ringul de dans pe ritmuri variate, specifice vârstei, îndrumați fiind de directorul Casei de Cultură, profesor Elena Basarabă. Au fost alături și doamna prof. Daciana Ungureanu și tânărul student Marius Ungureanu cu un grup folk. Să ne întâlnim sănătoși în fiecare an și să ne bucurăm de roadele MĂRIEI SALE, EDUCAȚIA. Felicitări tuturor!

Prof. Alina ȚICU

învățarea presupune repetare. De aceea, s-a spus mereu, timp de sute de ani că – *repetitio mater studiorum* – repetarea este mama învățării. Mai menționăm că învățarea presupune lucrul direct cu obiectele, cu fenomenele, pentru că așa cum ne spune psihologia, un copil, un tânăr sau chiar un adult reține până la 90% din ceea ce face și doar 10-15% din ceea ce aude.

Dacă ținem cont de astfel de explicații, vedem că școlarizarea, educația, învățarea sunt în mare pericol. Învățarea la distanță, cu ajutorul mijloacelor tehnice, oricât de sofisticate ar fi acestea, conține o rarefiere a rolului profesorului în sensul absenței contactului direct cu acesta. Se știe că, în instruire de pildă, limbajul non-verbal prin gesturi, prin tonalitățile vocii etc., declanșează anumite stări în psihicul elevilor care pot favoriza mult învățarea. Aici mai este încă o mare problemă: conținuturile de învățat - *curriculum* cum se spune - s-au complicat foarte mult iar absolvirea unui an de studiu sau a unui ciclu de învățământ se face prin evaluări,

care dacă nu sunt cât mai severe, nu sunt agreate de factorii decidenți. Severitatea, exigența, nu pot fi însă niciodată un scop în sine și, adesea, așa cum s-a văzut în istoria învățământului, destul de mulți dintre cei care nu au avut un succes considerabil în învățarea la liceu sau facultate, au ajuns savanți cu adevărat. Aceasta pentru că învățarea este continuă și descoperirea sau redescoperirea vocației nu se face la toți elevii sau studenții deodată. Tocmai această descoperire a vocației unui elev sau student nu se poate face de la distanță, fiind necesare multe ore de lucru sub îndrumarea directă a profesorului în clasă, în laborator sau în orele de practică.

După cum vedem, dacă vom continua să credem că școlarizarea și, mai ales, educația se pot face masiv de mașini și mai puțin de către oameni, atunci sigur vom intra într-un colaps total. Un efect va fi creșterea distanței dintre puterea noastră de acțiune asupra obiectelor și fenomenelor și complexitatea acestora. Atunci sigur vom fi eliminați de pe scena istoriei.

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

CE S-A ALES DE PĂMÂNTUL ÎMPROPRIETĂRIȚILOR LUI CUZA

De ceasuri întregi privesc o hartă cu loturile de pământ atribuite ungurenilor din Novaci de către Cuza, la 1864. Sunt sute și sute de loturi care în viziunea legiuitorului trebuiau să asigure locuri de casă, grădini și islaz sau locuri de pășunat pentru vite, păduri pentru construcția caselor sau lemnele necesare pregătirii hranei sau încălzitului pe timpul iernii. Undeva, între pârâul Știubeiului și Cracul Dosului era și o porțiune de teren numită de *pristos* pentru cei care urmau să își întemeieze o familie și nu aveau loc de pășunat pentru vite. Se vede că acum aproape 160 de ani se puneau temei pe familie, pe creșterea vitelor, pe hărnicia și iscusința oamenilor de pe aici.

Soarta islazului, cum s-a numit în limbajul obișnuit, a fost dramatică. Odată cu naționalizarea făcută de comuniști în 1948 și 1952, loturile de pășune atribuite ungurenilor au trecut în proprietatea Statului. După 1989, în baza câtorva legi încălcate și care au lăsat porțițe deschise jafurilor și abuzurilor, s-a retrocedat bună parte din ceea ce naționalizaseră comuniștii. După cum se știe, s-a reconstituit Obștea Cerbul, în baza actelor de proprietate ale celor care au cumpărat prin Banca Gilortul Munții Măgura, Cerbul și Plopu. În privința islazului din Plăieț, lucrurile au fost mai complicate. Puțini dintre moștenitorii celor care au primit aici pământ de la Cuza aveau acte în acest sens. Există, însă, un plan cadastral cu loturile ce le fuseseră atribuite bunicilor sau străbunicilor acestora.

Legile retrocedării din anii '90 cereau ca punerea în posesie să se facă în baza unor acte doveditoare. Cum cei mai mulți dintre cei din Plăieț sau Dumbrovă nu mai aveau actele doveditoare în cuferele rămase de la strămoși, nu au făcut cerere de retrocedare. S-a mers pe buna credință, în sensul că ce va fi pentru toți, va fi pentru fiecare. S-a sperat că autoritățile competente, respectiv primării din acea perioadă, care prin lege reprezintă interesele cetățenilor, că de aceea au fost puși „în fruntea bucatelor” cum se spune, se vor lupta ca toți moștenitorii celor care au plătit cu greu cei 25-30 de poli de aur pentru acest pământ să reintre în drepturi.

Lucrurile însă nu au decurs așa. Unii au făcut cereri de retrocedare și au primit pământ în Plai. Alții,

folosind diferite subterfugii, cum a fost de exemplu că bunicul a luptat în război, au primit și ei pământ aici. Desigur, dacă totul s-a făcut potrivit legii, nu este nicio problemă, numai că nu s-au mai respectat, se pare, cele prevăzute în Planul Cadastral din 1874. Restul, ce a mai

rămăs, a fost încorporat în Obștea Cerbul. Nu știm dacă aceasta s-a făcut cu acordul moștenitorilor loturilor de pământ atribuite de Cuza, după cum nu am putut afla nici de unde încep pământurile acestei Obști în Plai.

Ceea ce știu de la bunica este că loturile sau parcelele împroprietărilor de Cuza și faptul este confirmat de planul cadastral mai sus menționat, încep de la Piluță din Scărița până la hotarul Plaiului Măgura, la Stâneică. În partea dinspre Gilortel, acestea pleacă de la Șchiopârlani până iarăși către hotarul cu Măgura. Așa se face că parcelele care au revenit familiei mele dinspre tata au fost cele numerotate 211/1 și 211/2, după cum se arată în planul menționat și care se întindeau de la actualele grădini ale familiei Iordache, până în apa Gilortelului.

Dacă te întrebi al cui este acum acest teren, nu aflu niciun răspuns clar. Unii spun că este al Obștii Cerbul, alții că al Primăriei Novaci, alții că nu știu cine ar fi primit acte pe acest pământ. La fel este situația și în cazul parcelelor avute de bunicii mei dinspre mamă, dar pe care nu le-am putut identifica până în prezent. Din punctul de vedere al observatorului obișnuit, această confuzie poate facilita alte noi împroprietări ale diverselor persoane, folosindu-se diferite chichițe ale legii de restituire a proprietăților

confiscate de comuniști. Rândurile de mai sus nu au fost scrise în vederea nu știu căror interese posibile de intrare în posesie a ceea ce a aparținut familiei mele, împroprietărită de Cuza. Aceste rânduri încearcă să pună în evidență pentru posteritate că, la fel cum s-au petrecut lucrurile în istoria milenară a poporului nostru, și acum tendința de acaparare a unor pământuri cât mai multe și mai bune a continuat. De asemenea, este extrem de dureros că autoritățile vremii, în loc să se îngrijească de repunerea în drepturi a tuturor urmașilor împroprietărilor cu loc de pășunat prin Legea agrară din 1864, au tăcut mîlc și au așteptat la cotitură, cum se spune, să vadă dacă solicită careva intrarea în posesie pentru aceste terenuri. După cum majoritatea absolută a urmașilor împroprietărilor lui Cuza nu au cerut acest lucru, atunci cei aflați la butoanele puterii locale au considerat că pentru aceste terenuri pot dispune cum vor. Așa se face că nici până azi nu știm în mod oficial cine a primit teren în Plăieț din pământul dat de Cuza ungurenilor pentru pășutul vitelor. Nu este exclus să auzim că în spatele ușilor închise au fost făcute tranzacții de sute de mii de euro sau că nu știu ce Transnațională vine să ridice pe aici mega-construcții. Astfel de lucruri și multe altele l-au făcut pe român să spună că dreptatea umbă cu capul spart.

Un lucru mi se pare clar. Că până în prezent majoritatea urmașilor împroprietărilor din Plaiul Novaci nu știu ce s-a ales de pământurile la care aveau dreptul, drept pe care însă nu l-au revendicat încă. Pe această stare de fapt și de spirit, capitalismul mioritic s-a înfruptat din plin. Nu a contat că aceste pământuri au fost cumpărate, trundind din greu pentru plata lor, după cum nu a contat nici faptul că poate veni o vreme în viitor când urmașii împroprietărilor se vor întoarce la casa străbună și nu vor avea unde să își pască o vacă, un cal sau să poată lua un braț de vreascuri. Mulți cred că timpurile acelea nu vor mai veni. Eu sunt convins, însă, că schimbările sociale din viitor vor fi total neașteptate și că locul de baștină va fi ultimul bastion de salvare al oamenilor plecați, deocamdată, în cele patru zări. Nu excludem, însă, nici posibilitatea ca, în urma unor mari convulsii sociale, să se reia totul de la capăt, în virtutea unei dreptăți visate mereu de înaintașii noștri și de unii dintre noi astăzi.

Știați că...

■ La 6 iunie 1937, un grup de elevi și profesori din Târgu-Jiu, condus de prof. și directorul Th. Gâlcescu, au făcut o excursie în zona de munte a județului, vizitând între altele Școala Primară „Al. I. Cuza”, de sub conducerea domnilor Lianu și Giugiulan („Amicul Tinerimii” Târgu-Jiu, an IX, nr. 8 din iunie 1937).

Încă o dovadă că Școala Primară din Novaci a purtat denumirea „Al. I. Cuza”.

■ La 6 ianuarie 1935, la Novaci s-a organizat o mare serbare la propunerea unui grup de studenți, în folosul bisericii locale.

În cadrul acesteia a fost pusă în scenă piesa „Cocoșul negru”.

■ Aflându-se la Novaci („Gorjanul” nr. 33 din 16 august 1935) cu prilejul începerii operei de refacere a Transparângului, care leagă Gorjul de Vâlcea și Sibiu, prin Voineasa, familia Tătărescu a donat importante sume de bani pentru bisericile din zonă, Monumentul Eroilor, monumentul lui Brezulescu și a împărțit ajutoare la familiile sărace.

■ În mai 1926 a apărut la Târgu-Jiu revista „Prietenul Sătenului” sub conducerea unui Comitet de învățători, având redacția și administrația la Novaci-Gorj.

În articolul de fond din nr. 1, mai 1926, se

scrie: „Dorim o Românie Mare nu numai ca hotar, dar și ca închegare sufletească”.

Iar în nr. 2, iunie 1926, Constantin Lianu, fost învățător la Școala Primară Novaci, chema colegii gorjeni la colaborare, solicitând: „articole scrise în graiul popular, din care să se desprindă: dragostea de neam și țară, purtarea demnă în societate, sfaturi de interes gospodăresc și tot ce poate fi de folos obștesc; ne pot ajuta și cu banul, fără de care nimic nu se poate face astăzi”.

Din păcate, apariția revistei a fost de scurtă durată, poate și din cauza lipsei de bani.

■ Litovoi, a cărui înscăunare pare a fi avut loc în Cetatea Vermeghe din Plaiul Novacilor și care și-a găsit loc de odihnă în Părculețul din fața Primăriei orașului, din inițiativa prof. univ. dr. N. Vințanu și a administrației locale, mai era numit și „Voievodul Jiurilor”. În timpul domniei regelui ungar Ladislau IV (1272 – 1290) a refuzat să mai plătească tribut pentru părțile „aflătoare dincoace de Carpați”. Regele ungar a trimis pe magistrul Gheorghe împotriva voievodului „rebel” care l-a ucis pe Litovoi. Apoi, fratele său Bărbat a fost luat „în prinsoare”, dat pe mâinile regelui Ladislau și silit să se răscumpere cu o „sumă de bani foarte mare”.

Constantin DĂRVĂREANU

POST-SCRIPTUM LA „O MARE SĂRBĂTOARE LA NOVACI” DIN NUMĂRUL TRECUT AL PUBLICAȚIEI „NOVĂCEANUL”

La 10 mai 1902, la Novaci, prin strădania a doi oameni, V. Rola Piekarski, polonez la origine, ajuns maestru și învățător la Școala Elementară de Meserii Novaci și Dumitru Brezulescu, pe atunci încă student universitar, s-au pus bazele și s-a inaugurat Biblioteca Novăceană „Carol cel Mare al Românilor”. Cei doi au fost sprijiniți de mari personalități ale timpului. Biblioteca număra la înființare aproape 800 volume.

Festivitățile care au avut loc la 10 mai 1902 la Novaci, ne-au fost prezentate succint de dl. Cristian Grecoiu, redactor al publicației „Novăceanul”. Nu-mi rămâne decât să mă întreb: cum de a fost posibil să se organizeze așa ceva la Novaci la început de secol XX? Ce oameni au trăit pe atunci?! Câtă dragoste și iubire, simț patriotic au dovedit oamenii acelor timpuri?

Biblioteca Novăceană „Carol cel Mare al Românilor” a fost începutul. Anii care au urmat au dus la îmbogățirea bibliotecii, la creșterea numărului de cărți. Este îmbucurător faptul că în cei peste 100 de ani, autoritățile locale au dovedit interes pentru îmbogățirea fondului de carte al bibliotecii.

Astăzi, Biblioteca Orașenească Novaci numără peste 38.000

volum, cuprinzând cărți din toate domeniile de activitate, fiind de un real folos celor dornici să-și îmbogățească nivelul de cunoștințe.

AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL - CAMPANIA DIN EST

După o perioadă de neutralitate de mai bine de un an, România se aliază cu Puterile Axei în octombrie 1940 și intră în război de partea acestora în iunie 1941, în scopul de a recupera teritoriile luate de URSS: Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herța. Se știe că urmare a ultimatumului dat de Uniunea Sovietică, în iunie 1940, România a fost nevoită să evacueze și să cedeze, fără luptă, Basarabia și Bucovina de Nord. Pe lângă aceste teritorii a fost răpit și Ținutul Herța care nu făcea parte nici din Basarabia, nici din Bucovina și nu fusese revendicat de URSS.

Evacuarea armatei și administrației române a fost însoțită de acțiuni antiromânești ale sovieticilor. Două treimi din Basarabia au fost alipite unei mici republici sovietice autonome pre-existente, formând Republica Sovietică Socialistă Moldovenească, restul fiind anexate Republicii Sovietice Socialiste Ucrainene. Ocupația sovietică a desfășurat o campanie de distrugere a ființei naționale românești prin deportări în masă și prin interzicerea valorilor românești.

Acesta a fost scopul intrării armatei române în al Doilea Război Mondial, recuperarea teritoriilor românești luate cu forța de URSS. Ca urmare, pe 22 iunie 1941, unități ale armatelor germană și română au început campania din est împotriva Uniunii Sovietice, prima operațiune numindu-se „Operațiunea Munchen”, de recucerire a Basarabiei și Bucovinei. Armata română a început lupta împotriva forțelor sovietice în dimineața zilei de 22 iunie

1941, pe un front cuprins între munții Bucovinei și Marea Neagră. Nu voi face o trecere în revistă a modului cum a decurs al Doilea Război Mondial și mai ales operațiunile Campaniei de Est. Am ales să vorbesc despre eroismul și vitejia ostașilor români pe unul dintre participanții la aceste lupte, novăceanul COJOCARU C. DUMITRU (MITICĂ BĂRHUIU), răsplătit pentru faptele sale de vitejie cu 4 decorații: Serviciul Credincios, cu spade, clasele I, II și III și Medalia „Crucea Comemorativă a celui de-al doilea război mondial, 1941-1945” pentru serviciile militare aduse statului român în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Din păcate, Mitică Cojocaru nu mai este printre noi, urcând la ceruri la 19 octombrie 2015, la vârsta de 95 ani (n. 12 octombrie 1920). Cu mulți ani în urmă, am avut inspirația de a purta o discuție cu sergentul Dumitru Cojocaru, Divizionul 5 Tunuri Munte, transmisionistul încărcat de glorie în luptele din Peninsula Crimeea și Caucaz, din multe alte locuri. Discuția purtată o am înregistrată și merită să fie adusă la cunoștința iubitorilor publicației „Novăceanul”, a tuturor novăcenilor. Voi reda întocmai cele relatate de Mitică Cojocaru, iar în final, nenea Mitică mi-a recitat „Doina necăjitului”, o înșiruire versificată a faptelor trăite în marele război de apărare a gliei străbune. Menționez că versurile îi aparțin, dovedind, pe lângă faptele de vitejie ale ostașilor români și o sensibilă creație artistică, precum și o memorie de invidiat. „Doina necăjitului” mi-a recitat-o fără să o aibă scrisă.

DUMITRU COJOCARU:

„Am plecat din cazarma din Aiud 70 vagoane încărcate cu militari, în care am fost și eu, Cojocaru Dumitru, într-unul din ele, împreună cu Cosor Filimon, Coconețu Pantelimon, Vlaicu Aurel, Porumbel Dumitru, Pienaru Ion, Stelea Grigore, Uțu Ion, Toader Aurel, mulți morți. Am făcut parte din Divizia 5, Tunuri de munte. Când am plecat din Aiud,

Domnișoare și cu doamne
Aruncau flori în vagoane.
Trenul lung a șuierat
Publicul ne-a salutat
Și cu lacrimi pe obraz
Am plecat spre Caucaz”.

Trecând prin Galați, Brăila, păraseam țara noastră. Pe 21 iulie am debarcat pe malul Niprului, în gara Gornovaga. Acolo am înhamat tunurile la cai și am plecat în marș, zi și noapte, până în ziua de 24 august când am ajuns în Caucaz, la Rostov. Am luat parte la luptele de la Krasnodar, din orașele Nalcik și Pyatigorsk până la Vladicaucuz, aproape de Cecenia. La un momentdat, luând comanda anglo-americanii, ne-au spart frontul și am fost

înconjurați de 80 de divizii în Caucaz.

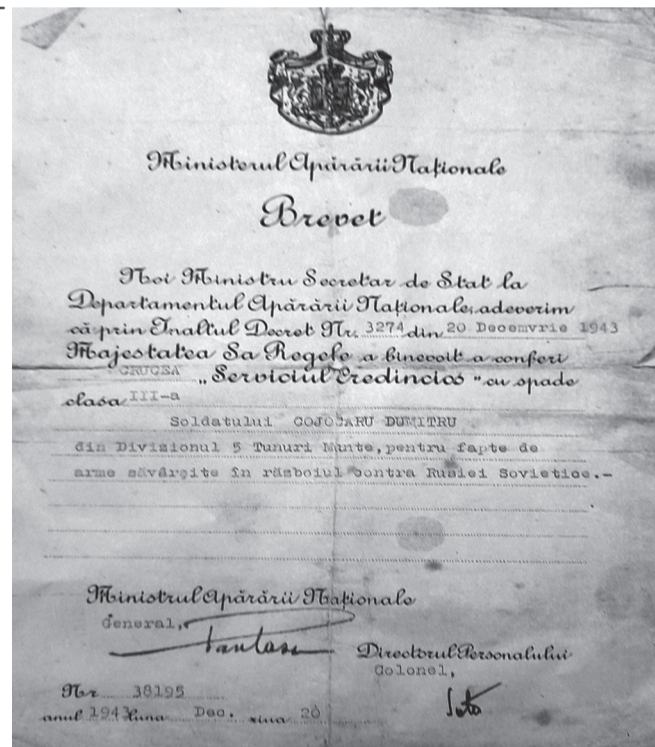
Toată iarna am mers în marș până în Peninsula Taman. Acolo am fost imbarcați, unii în avioane, alții în vapoare, aterizând sau debarcând pe aerodromul sau în portul din Sevastopol, Crimeea. La Sevastopol am stat încercuți de 15 divizii, 7 române și 8 germane până în ziua de Bobotează. În ziua de Bobotează am fost imbarcați în tren și duși la „Gura Crimeii”. Acolo, deși toată iarna au bătut, frontul nu ni l-au putut rupe.

În ziua de Florii ne-am trezit cu aviația rusă venind peste noi și începând să ne bombardeze. Am reușit să ținem frontul pe loc până pe la ora 8,00, dimineața, după care am plecat și am ocupat alte poziții. Și acolo, cavaleria și tancurile rusești au pus tunurile pe noi. Apoi au pus katiușele, 5 katiușe pe noi. Toată comuna au ars-o.

„Vacile în grajduri mugeau
Câinii pe câmp urlau
Civilii zbierau.
Iadul pe pământ!”

În Vinerea Paștilor a venit ordin să scăpăm cu ce este pe noi, caii să-i împușcăm, să dăm foc mașinilor și căruțelor. Vedeam doar cai împușcați, mașini și căruțe în flăcări, de zicea-i că-i iadul pe pământ. În prima zi de Paști, Generalul a venit la noi, ne-a zis „Hristos a Înviat!”, ne-a felicitat pentru dârzenia cu care luptăm. Dintr-o dată ne-am trezit cu 30 de tancuri în fața noastră, aviație, katiușe. Nu mai știam ce este: Paști ori ce foc este.

A doua zi de Paști, la fel. A treia zi, după lupte la fel de grele, Colonelul ne-a încolonat, am predat tunurile la nemți și ni s-a comandat, celor care mai rămăsesem: „Direcția casă, măi frați, din foc și de la moarte sunteți scăpați”. Toată noaptea am mers în marș, dimineața pe la ora 8,00 am ajuns în Sevastopol, în port. Acolo ne aștepta vaporul Oituz ca să ne ia. Dar ce să vezi, măi frate: a început greaua rusească a bate. A venit și aviația, au început să bombardeze, portul tot se dărâma. Ofițerii, ce să mai zică: „Fraților, aici, nici Dumnezeu nu are ce să ne mai facă. Ori ne aruncăm în Marea Neagră, ori ne împușcăm unul pe altul. Unii chiar începuseră să se împuște ori se aruncau în mare. Eu am făcut o groapă cu baioneta, mă gândeam să bag baioneta în mine, dar m-am gândit și la ai mei, de acasă, cine îmi îngroapă părinții?”

A apărut Generalul Dumitrache, ne-a ordonat să nu mai facă nimeni nici o mișcare fiindcă a luat legătura cu comandantul aviației germane și vom fi scoși cu aviația. Seara, pe la ora 8,00, a venit aviația germană de peste Marea Neagră.

„Câte unul ateriza
Câte-o sută din noi lua”.

La al treilea avion am fost și eu. Pe la ora 10,00 am ajuns pe aerodromul din Buzău. Am coborât din avion, sărutam pământul cu bărbile ca popii. Eram plini de mizerie, ne-au dus la Crucea Roșie, ne-am curățat, cât de cât, ne-au dat hrană caldă și ne-au trimis în concediu, două luni.

Când am ajuns acasă am găsit părinții plângând. Se pregăteau să-mi facă pomană. I-am încurajat. Am stat doar o lună fiindcă frontul ajunsese la Iași și mi-a venit telegramă să mă prezint la cazarmă, la Aiud. Am fost imbarcat și am intrat pe poziție. Veneau nemții dinspre Mirăslău și cu ungerii. A venit și Șapte Greu și am plecat la atac. Am luat parte la luptele de la Mirăslău, Oarba de Mureș, Câmpia Turzii, până la Tisa. Acolo, nu am mai putut rezista. A venit ordin ca cei care au 2 ani de zile Linia I să li se dea drumul acasă. Așa am scăpat cu viață și astăzi am prilejul să recit poezia „Doina necăjitului”, compusă de mine în momentele dintre luptele pentru apărarea pământului strămoșesc”.

DOINA NECĂJITULUI DUMITRU COJOCARU

Și-am zis verde măr sălcu
M-apucați ca să vă scriu
Ceva din groaznicul război
Din anul '42.
În cazarmă cât am stat
Pregătiri neîncetate,
Pregătiri fără de răgaz
De plecare-n Caucaz.
Începură într-o seară
A veni trenuri în gară.
Noi știam că-s pentru noi
De plecare la război.
Ziua tristă a sosit
Și la gară am pornit
Într-o dimineață rece
În luna iulie '14.
În tren când ne-am imbarcat
Lume multă s-a adunat
Ca să ne dea un salut
Toți civilii din Aiud.
Iar muzica militară
Doine jalnice cântară
Și toată lumea plângea
Că de noi se despărțea.
Numai Dumnezeu știe
Cum era inima-n mine
Căci pe unde mă uitam
Pe nime nu cunoșteam
Nici părinții să mă vadă
Nici surori să mă petreacă
Și nici frați, și nici surori
Numai ofițeri superiori.
La Crucea Roșie m-au dus
Un dor mare m-a ajuns
Că știu că merg la război
Nu știu dacă mai vin-napoi.
Când băui ceaiul din cană
M-ajunse dorul de mamă
Că ia plânge fără de răgaz
Că eu plec în Caucaz.
Fetițele frumușele
Ne plângeau cu mare jale.
Domnișoare și cu doamne
Ne-aruncau flori în vagoane.
Trnul lung a suierat
Publicul ne-a salutat,
Eu cu lacrimi pe obraz
Am luat drumul spre Caucaz.
Am lăsat surori și frați
Și părinții întristați.
Trenul prin Galați, Brăila,
Ajungem în gară, în Țiglina,
Aici ne-a venit cu jale
Că părăsim a noastră țară.
Trecem Nistru-ncetișor
Dăm de orașul Tiraspol.
În gara Volovaga, pe malul Niprului
am debarcat
Dună ne-am înhămat și-n mers greu
am plecat.
Sate nu-ntâlneam în cale
Că Rusia-i foarte mare
Câmp pustiu și fără codri
Era cât vedeai cu ochii.
Pe ziua de 24 august am intrat în foc
În orașul Rostov
Pusărăm tun lângă tun,

Începură tunurile a bate
Peste dealuri, peste sate.
Am plecat pe front, măi frate
Și pe viață și pe moarte
Căci de cota 910
Nicidecum n-am putut trece
Și-au căzut acolo frați
Și ofițeri și soldați
Care s-au dus pe vecie
Fiind prezenți la datorie.
De-atâția morți ce era
De nu-i mai putea îngropa
Nu credeam c-oi mai scăpa.
Dar Dumnezeu mi-a ajutat
Și atunci am scăpat,
Colonelul m-a chemat
Ordin mi-a dat
Să fac firu' telefonic imediat.
Firul telefonic l-am făcut
Și-un batalion de vânători am scăpat.
O lună și jumătate
Ne lăsară rușii-n pace.
Apoi s-a întâmplat
Că ordin am căpătat
Și în marș greu am plecat.
Am plecat ca vai de noi
Prin ploaie și prin noroi
Că românii pân-ce poate
Merg până de moarte
În comuna Bagsan am intrat
Firele telefonice le-am instalat
Să fim gata de atac.
Două avioane rusești au venit
Pe noi ne-au descoperit
Și-au început să ne bată
Cu katiușa blestemată.
De cinci ori au tras cu ea
Toată comuna ardea
Civilii, în case țipau
Și câinii pe câmp urlau.
Nu știai ce-i, viață sau iadul pe pă-
mânt.
Dar Dumnezeu mi-a ajutat
Și atunci am scăpat.
În ziua de Sf. Dumitru
Colonelul ne-a chemat.
Căți Dumitrii eram
Ne-a felicitat, mâna cu noi a dat
Și ne-a urat ca s-avem fericirea
Să mai vedem România.
Nu se făcu ziuă bine
Luarăm pe ruși în primire.
200 de avioane germane au venit
Și-au început a bombarda
Brandurile trăgea, tunurile trăgea,
Aviația bătea
Pod peste Bagsan am făcut
Rușii cu tunurile l-au rupt.
Podul dacă ni l-au rupt
Trecui apa-notând cu telefonul de
gât.
Rușii când văzură așa
Începură retragerea
Până-n satul Alaghir
Și n-am ajuns la ei bine
Ne și luară-n primire.
Vreme rea și un noroi,
S-au pus cu greaua pe noi.
Doamne, mult am suferit
Până-n ziua de Crăciun.
Iar în ziua de Crăciun

Numai bătaie de tun.
Sărbători ca alea
Să nu facă nimenea.
În loc de maică-mea
Aveam lângă mine pușca
Și în loc de soră, frate,
Aveam lângă mine grenade.
Jelui-m-aș și n-am cui,
Jelui-m-aș codrului.
Jelui-m-aș, n-am la cine
Că eu sunt în țări străine
Unde nu cunosc pe nime
Numai frunza și iarba
C-alea sunt și-n țara mea.
Trăgeam nădejde, bine,
Că vine Sf. Vasile.
Mai bine de nu venea
Că-ncepu retragerea.
Două luni și jumătate
Numai cu ranița-n spate.
Patru-cinci zile mergeam
Și pe ruși noi îi opream.
Prin viscol și ger de foc
O luam iarăși din loc.
Nu mergeam nici zece pași
Dădeam de români rămași
Înghețați și ne-ngropați,
Și în șanțuri aruncați.
Vântul, jos te doboră
Rușii în urmă venea
Cu tancurile și cavaleria.
Dar Dumnezeu ne-a ajutat
Și atunci am scăpat.
La Marea de Azov venirăm
Avioanele sosiră
Peste mare ne trecea
Încoace, în Crimeea.
În Crimeea, dacă am ajuns
Pe malul mării ne-au dus
Și patru-cinci luni de zile
Trăirăm și noi mai bine.
În ziua de Bobotează
Ne pornirăm în marș iară
Spre Sevastopol, la gară.
Toată iarna am bătut
Nicum frontul nu l-au rupt.
Doamne, mult am suferit
Până-n ziua de Florii.
Iar în ziua de Florii
Văzui aviația venind
Și-ncepu a bombarda
De pământul clocotea
Și-i ținurăm în loc
Până pe la ora opt.
La ora opt o luarăm din loc
Pân-la Krasnipericop.
Și-acolo, rușii au venit la noi
Cu tancuri, cavalerie, puhoi.
Rușii trăgea
Noi, cu artileria.
Cinci katiușe bătea
Toată comuna ardea.
Dumnezeu mi-a ajutat
Și atunci am scăpat.
În Vinerea Paștilor
Veni ordin la noi
Să scăpăm cu ce-i pe noi,
Caii, toți, să-i împușcăm
La mașini și la căruțe foc să le dăm.
Cu ochii cât cuprindeam
Numai cai împușcați vedeam

Și căruțe, mașini arzând,
Ziceai că-i iadul pe pământ.
În ziua de Paști, generalul a venit
Ne-a zis Hristos a Înviat,
Mâna cu noi a dat
Și ne-a urât
Să mai avem fericirea
Ca să mai vedem România.
În ziua-ntăia de Paști, atacuri, a
doua tot așa.
A treia au venit nemții la noi
Am predat tunurile,
Colonelul ne-a încolonat
Direcția casă, măi frați,
De la moarte sunteți scăpați.
Toată noaptea am mers în marș.
La ora 8,00, suntem în Sevastopol în
port,
Vaporul ne aștepta
Venise din România
Pe noi ca să ne ia.
Să vezi acum, măi frate,
Începu greaua rusească a bate
Veni și aviația și-ncepu a bombarda
De portul se dărâma
Ofițerii ce zicea,
Fraților, aicea,
Nici Dumnezeu n-are ce mai face,
Ori în mare ne-aruncăm,
Ori pe rând, noi ne-mpușcăm.
Începuseră a intra în Marea Neagră.
Ridicam mâinile, picioarele să ne-
mpușcăm
Și-a venit Generalul Dumitrache:
Fraților, nu mai faceți nici o mișcare
Nu vă aruncați în Marea Neagră,
Diseară vom fi scoși cu aviația.
La ora 8,00, seara, văzurăm aviația
germană
Venind peste Marea Neagră.
Câte unul ateriza,
Câte-o sută din noi lua.
La al treilea avion am fost și eu.
La ora 8,00 m-am imbarcat la Sevas-
topol și la ora 10,00 am aterizat pe
pământul României, aerodromul din
Buzău, pământ pe care nu credeam
să-l mai revăd. Dar Dumnezeu m-a
ajutat să-mi revăd țara, Novaciul și
părinții.

**Participarea Armatei Ro-
mâne la campania din Kuban și
Caucaz, apoi retragerea în Crime-
ea, retragere prin luptă, a întârziat
înaintarea sovietică spre Crimeea.
Românii au contribuit prin ero-
ismul lor la un fapt unic în istoria
noastră militară, au ținut piept
timp de șapte luni înaintării Ar-
matei Roșii. Luptele eroice de la
sud de Krasnodar, faptele de arme
defensive ale trupelor române din
Kuban au rămas în amintirea re-
cunoscătoare a sufletului româ-
nesc. Acolo, s-a văzut demnitatea
tuturor ostașilor români de a lupta
până la sacrificiu pentru unitatea
neamului românesc.**

Constantin DĂRVĂREANU

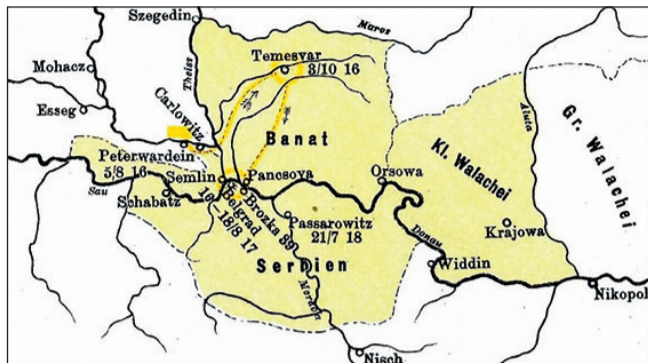
OLTENIA SUB STĂPÂNIRE AUSTRIACĂ

Ca o consecință a războaielor austro-ruso-turce din cea de-a doua decadă a secolului al XVIII-lea, geografia politică a Țării Românești s-a modificat semnificativ. Victoriile lui Eugeniu de Savoia, care au precedat pacea de la Pasarowitz (1718) au consacrat dominația habsburgică asupra Banatului și Olteniei, aflate deja sub ocupație militară austriacă.

Încă din primele luni ale războiului, boierimea munteană și apoi cea olteană au început să elaboreze formula politică de guvernare pe care nădăduiau să o impună în eventualitatea eliberării țării de sub jugul otoman și a încadrării ei în sistemul imperial habsburgic.

Potrivit memoriilor boierilor autohtoni, țara avea să păstreze statutul de autonomie, cu menținerea instituției voievodale de care beneficiase și în raporturile cu Imperiul Otoman.

Pentru a fi mai credibili, boierii olteni au apelat și la argumente istorice, invocând vechea autonomie a provinciei în cadrul Țării Românești: „Întrucât în vremea în care ne stăpâneau barbarii, nefiind voevodul în stare să guverneze toată țara, a instituit asupra celor cinci județe ale Olteniei, un boier de frunte, adică al doilea după însuși domnitorul, cu titlu de mare ban, înzestrat cu autoritate deplină în amintita provincie, atât în afaceri civile, cât și în cele criminale, economice

și în toate chestiunile administrative, cerem și acum, cu toată umilința, ca în locul acestuia Curtea să-l numească pe Gheorghe Cantacuzino, cu titlu de voievod”.

Boierii mai stabileau limitele pe care înțelegeau să le impună exercițiului efectiv al puterii domnești, folosind formula „iar domnul să nu aibă putere nici asupra vieții, nici asupra bunurilor vreunui boier”.

În fine, boierimea înțelegea să beneficieze de toate scutițiile de dări, bir, dijme etc., încununare a supremației ei sociale și politice. În esența sa, programul boieresc însemna menținerea nealterată a structurii sociale tradiționale, care lăsa puterea efectivă în mâinile lor.

Amânând sub diferite pretexte discuțiile asupra

statutului provinciei, după încheierea păcii, conducerea Imperiului și-a rezervat libertatea de a impune regimul pe care îl socotea potrivit.

Astfel, noul ban al Olteniei, Gheorghe Cantacuzino va avea în subordine un consiliu alcătuit din patru boieri, atestați de Curtea de la Viena. Acesta se va afla sub autoritatea comandantului trupelor imperiale din Transilvania devenit și director suprem al principatului Oltenia. În aceste condiții, Oltenia devine provincie integrată în sistemul administrativ și fiscal imperial, în care vechile privilegii ale boierilor erau abolite.

Desființarea, cu acea ocazie a miliției autohtone a generat tot felul de dezordini, folosite de boieri ca instrument de luptă pentru obținerea revendicărilor inițiale.

După numai 20 de ani, constatând că intraseră într-un teritoriu pe care nu-l puteau stăpâni și în care toate mecanismele sociale, economice și politice funcționau cu totul altfel decât în ordinea germană, imperialii s-au văzut nevoiți să părăsească provincia respectivă, care la scurt timp se va alipi la restul țării sub conducerea unui domn fanariot.

*Gen. Magistrat (R) PETRE SIMILEAN
– Bumbesti-Pitic, absolvent al Liceului Novaci*

NOII PROLETARI

Spectacolul lumii în care trăim este unul fascinant, cu multe scene la vedere, dar și altele confuze sau cu multiple ascunzături. La noi, societatea apărută după 1989, în afară de promisiuni cât poate cuprinde imaginația, de obținere a unor înlesniri în condiția umană și a unor libertăți care se luptă din greu pentru a supraviețui subteranelor structurilor sociale, transformările au căpătat dimensiuni nebănuite. Nu este vorba doar despre colapsul fostei industrii românești, a marginalizării agriculturii acum, când la orizont se profilează o gravă criză alimentară, ci și de apariția și dezvoltarea a ceea ce putem numi *noii proletari*.

Noțiunea de proletar este de origine latină – *proletarius* – și desemna acea populație săracă din Roma care nu dispunea de niciun fel de avere și trăia din vânzarea forței de muncă. Adică, își închiria brațele, corpul sau creierul pentru a desfășura diferite munci în vederea supraviețuirii. Din punct de vedere statistic, se pare că această populație a Romei reprezenta un număr relativ mic de oameni, respectiv doar câteva procente. Cu timpul, în istorie, mai ales odată cu industrializarea societăților, proletariatul devine o masă uriașă de oameni eliberați de bunurile și învoiriile agricole, devenind muncitori industriali. Termenul de „muncitor” nu desemnează aici doar pe cel care lucrează cu brațele ci și pe cei care sunt șefi de echipă, funcționari în administrație etc., dar care nu au alte mijloace de muncă. În secolul al XIX-lea, o parte a gândirii sociale a identificat clasa muncitorilor ca fiind motorul dezvoltării societății viitoare și au fost elaborate doctrine și organizări statale în conformitate cu această viziune.

Istoria are, însă, logica ei, potrivit căreia din acțiunile omului apare întotdeauna și altceva decât acesta și-a propus și a conștientizat sau a luptat pentru realizarea unor scopuri, idealuri sau aspirații. Așa se face că proletarizarea a continuat în zilele noastre prin ceea ce literatura de specialitate numește a fi *noii proletari*. Un autor, K. Amblal, ne spune în lucrarea sa „Revoluția servituții”, apărută în urmă cu vreo doi ani, că economia digitalizată creează proletariatul specific. Adică omul cu laptopul, cu o pregătire într-un domeniu sau altul, care cel mai adesea locuiește în

chirie și nu are alte mijloace de muncă decât brațele și creierul. Unii câștigă destul de bine și au un standard mai elevat de viață, deși sunt datori la bănci pentru a-și cumpăra o mașină sau a petrece o săptămână de concediu la mare, la munte sau prin străinătate. Toți aceștia însă depind de soarta firmelor unde lucrează și cum dinamica apariției și dispariției acestora este alertă, posibilitatea de a rămâne șomer este foarte mare și ca atare viitorul este nesigur.

Întorcându-ne acasă, noii proletari sunt și cei despre care vorbesc sociologii occidentali sau publiciști ca I. Cristoiu, dar mai ales cei care iau drumul străinătății. Dacă ne gândim că într-o astfel de situație sunt circa 5 milioane de români, din care aproape 3 sferturi sunt simpli muncitori agricoli, în construcții sau prin ceva uzine cu profil alimentar, înțelegem poate amploarea. Ca și în secolul al XIX-lea, proletarizarea se face pe seama celor din agricultură, dar mai ales se face pe seama celor care au rămas fără un loc de muncă în urma distrugerii sistematice a industriei românești. Prăbușirea sistemului economic tradițional a fost accentuată de politicile care au favorizat importurile de produse alimentare sau industriale. Așa se face că mijloacele de muncă moștenite de la părinți (pământ, vite, îndemânări specifice de muncă) au devenit total ineficiente pentru asigurarea celor necesare vieții de zi cu zi.

Noua proletarizare pare a fi, la prima vedere, o eliberare de corvoada de a lucra în condiții grele la oi, vaci, porci, la cositul și strânsul fânului, în minerit etc. Această eliberare este un fel de drog otrăvit însă, pentru că oamenii rămân astfel în bătaia vântului, devin slugi supuse patronului și se roagă mereu la Divinitate să nu-și piardă locul de muncă. Dar, după cum se știe, noua societate este construită pe principiul profitului maxim. Ca atare, dacă nu aduci profit înalt patronului, ești aruncat în stradă. Atunci apare marea problemă de viață și de moarte - Ce să faci, încotro să te duci? Desigur, unii găsesc un alt loc de muncă, dar dacă te apropii de 50 de ani, nu prea te mai angajează nimeni. Să te întorci la căsuța devenită dărăpănată sau la pământul plin de mărăcini, în cazul în care nu le-ai vândut deja, și să o iei de la zero, este cumplit de greu. Dar pământul, în cazul în care a fost păstrat, va

produce câte ceva abia peste 5-6 luni, cel mai devreme. Până atunci trebuie să mănânci zilnic câte ceva și să asiguri hrană, îmbrăcăminte și adăpost pentru toți ceilalți ai tăi.

Interesant este că drama noilor proletari nu prea este nici cercetată și nici măcar recunoscută ca problemă socială. Uneori rămân uimit cum mulți oameni tineri nu sesizează că pot foarte ușor deveni proletari cu o existență dramatică. Părinții mei m-au învățat mereu că în viață trebuie să îți crezi mai multe alternative de muncă, în afară de cea obținută prin studii înalte, să știi să îngrijești animalele, să faci brânză, să semeni cereale și legume, să știi să faci stupărit, să cioplești lemnele sau bolovanii cu îndemănare etc. La aceasta se cere considerarea oricărei munci ca fiind demnă și nobilă, care trebuie făcută cu toată grija și atenția.

Proletarizarea în masă a românilor, cu tot efortul unora de a-și cumpăra pământ sau case din care să scoată ceva profit, face parte din direcția spre care se îndreaptă societatea românească. Este adevărat că francezul moare dator la bănci, după cum se spune, că trei sferturi din populația SUA locuiește cu chirie sau că mulți nemți cât sunt în putere și au salarii mari își cumpără o casă mai mare, iar la pensie o vând și se mută într-una mult mai mică, obținând totodată serioase mijloace de trai, dar și aici proletarizarea este în proporție de masă.

După cum vedem, fiecare popor are un anumit mod de a fi și în această zonă. La noi se pare că lipsește în mod grav posibilitatea alternativelor de muncă, mai ales prevederea privind traiul la bătrânețe. După cum se știe, în civilizația noastră tradițională, secole de-a rândul cei tineri și-au întreținut la bătrânețe părinții, primind de la aceștia mijloace de muncă (pământ, case, vite). Acum această structură se pare că nu mai funcționează. Așa se face că mulți bătrâni de-ai noștri, nici la azil nu pot fi primiți deoarece nu au vreo pensie din care să poată plăti cheltuielile. Aici s-a ajuns după teribilele transformări petrecute în noua societate de după 1989. Să sperăm, totuși, că în viitor astfel de stări se vor ameliora.

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

CERCUL CULTURAL NOVACI

La începutul secolului al XX-lea, din inițiativa ministrului Spiru Haret s-au înființat cercurile culturale la sate, prin care dacalii și preoții trebuiau să lumineze poporul și să-i educe nu numai pe tineri, dar și pe adulți. O astfel de ședință a cercului cultural Novaci a avut loc în anul 1906, a cărei desfășurare o redau mai jos:

Proces-verbal

Ședința din 12 februarie 1906 ținută în comuna Novaci

De la 9-11 ore dimineața am asistat la serviciul divin la biserica Sf. Ioan Botezătorul. Serviciul divin a fost oficiat de preot paroh Filimon Comănescu și preot supranumerar I. Kirionescu. Copiii au cântat în cor răspunsurile la imnurile religioase. Preotul paroh Filimon Comănescu a ținut o predică explicând trei principii fundamentale ale Sf. Evanghelii: 1) să se ierte păcatele de 70 de ori câte 7; 2) să postească și să se facă curățenie și 3) să dea milostenie că unde e comoara acolo e și inima în cer. A explicat într-un mod foarte lămurit și frumos cuprinderea Sf. Evanghelii din duminica lăsăturii sec de brânză. În urmă după darea sf. anafori, tot preotul Filimon Comănescu a ținut o altă predică arătând însemnătatea Școlii și Bisericii și legătura ce trebuie să fie între aceste două focare, revărsând mare lumină. La Școală ședința intimă se deschide la ora 11:20. Sunt prezenți domni învățători I.D. Corâciu, I. Dănășel, P. Țivlea și doamna Paulina Răduțescu. Lipsesc nemotivați domni învățători Al. Forțofoi și N. Popescu din Aniniși. Preoți prezenți au fost preot Filimon Comănescu, I. Kirionescu, Ion Gheorghe și N. Constantinescu. Lipsesc preot L. Manolescu bolnav și nemotivați preoții C. Petrescu cu I. Popescu din Ciocadia. Lecția I la Divizia I scris și citit. Doamna Paulina Răduțescu face lecție cu cuvântul normal „ghindă” și cu cuvântul normal „pește”. Elevii conduși prin întrebări formează propozițiunea „Văd pește”. Elevii observă noul sunet compus și apoi se scrie cuvântul la tablă, iar elevii pe tăblițe simultan și după dictarea lui proprie. Doamna citește silabele fiecărui cuvânt. Elevii citesc noua lecție și apoi comparația cuvintelor cu altele învățate mai de înainte. Li se spune apoi că să învețe bine și să scrie. Se cântă „Copiii silitori”. Lecția a ținut 40 de minute. Reușita a fost bună. Doamna a ținut această lecție chiar nefiind obligată. Domnul I. Corâciu face o lecție cu divizia II „Bradul” și în urmă spune elevilor că azi vor învăța o nouă poezie „Apa”. Cea mai bună băătură este apa de izvor. Copiii trebuie să bea întotdeauna numai apă. Se scrie pe tablă. Elevii reproduc apoi liberi înțelesul bucății după punctele de pe tablă. Elevii recitează apoi în versuri aceasta, întâi cei mai buni și în urmă cei mai slabi, până memorizează toată poezia și se scoate regula morală

„Cea mai bună băătură este apa din izvor” și apoi se sfătuiască elevii a se feri de băuturi alcoolice, vătămătoare și primejdioase sănătății lor. Se cântă apoi doina „Olteanul”. Lecția fără cântece a ținut 20 minute, cu cântecele 34, nefiind nici o greșală. Domnul Corâciu citește rezumatul în scris „Despre educație”. Domnul I. Dănășel citește asemenea rezumatul domniei sale „Părere relativă la instrucția populară”. Domnul P. Țivlea citește de asemenea rezumatul făcut de dânsul din Igienă și Medicina d-lui E. Rizu. Ședința intimă se închide la ora 1 p.m.

Preoții nu au ținut ședință intimă din cauza slujbelor, pomelnicilor, pasesimilor, până după Sf. Paști, fiind a se pomeni pomelnicile după obiceiul locului tradițional în toate duminicile sfântului marelui post viu duminica și în sâmbăta morților. Dl. I. Corâciu spune referitor la cercurile culturale că deși ar fi bine organizate cum sunt în prezent, dar autoritatea comunală făcându-se vinovată de o condamnabilă nepăsare, ea nu dă rezultatul așteptat și citează faptul că în Novaci ori de câte ori a fost întrunirea cercului în această comună, autoritatea comunală nu numai că nu a dat nici un ajutor moral pentru ca publicul să asiste la ședințe, dar chiar a binevoit a absentă regulat de la ședințe. Tocmai în acea zi se stabilea să se judece procesele dintre locuitori și atunci se fixau și nunțile. Domnul Dănășel zice: E adevărat și întristător faptul că acest lucru se observă mai pretutindeni. În privința școliiilor de adulți să se ia măsurile următoare: 1) autoritățile militare să pedepsească pe concediații și rezerviștii ce vor lipsi de la școala de adulți 2-3 zile cu închisoare și cei care n-au făcut armata cu 24-48 ore de gardă la Primărie pentru o absentă; 2) să li se dea de către județe premii în unelte de muncă absolvenților ce a făcut școala ca încurajare, cum s-a făcut în județul Covurlui mai anii trecuți, rezultatul a fost bun; 3) absolvenții acestor școli să beneficieze de dispoziția deja luată de autoritatea militară de a face numai doi ani armata. Altfel așteptările vor fi zadarnice.

La ora 2 p.m. se deschide ședința publică. Domnul I.D. Corâciu vorbește despre sentimentul adevărului și zice că adevărul e o idee, e o cunoștiință, e înfățișarea unui lucru așa cum este el de fapt. Dovedește mulțumirea pe care dorim a afla adevărul și povestește ce li s-a întâmplat unor învățați care cercetau adevărul științific (Arhimede). Adevărul crud supără zice

conferențiarul și că cei mai buni prieteni sunt cei care spun adevărul între patru ochi, care ne îndreaptă de la calea greșită și care ne vorbește în dos de bine. Aduce numeroase exemple și sfaturi referitoare la purtarea ce trebuie să avem față de copii, pentru a-i face ca să grăiască adevărul. Domnul I. Dănășel, învățător din Cărpiniși, vorbește și mai frumos despre respirație prin piele și spune că de ce iasă apa sau sudoarea prin piele dacă nu e respirația omului și prin piele, arătând că pielea este ciuruită ca o sită și că dacă ar lustrui cineva pielea cu o materie ca păcura sau alt fel de clei omul ar muri nerespirând prin micile găurele numite pori. Apoi citește o poveste hazlie „Berbeleac”. Preotul paroh din Novaci, Filimon Comănescu rostește iarăși o caldă cuvântare dezvoltând subiectele „Credința în Dumnezeu însoțită de fapte bune”, „Idea de Dumnezeu și mergerea la sfânta casa Domnului – Biserica” arătând că numai aici în sfânta biserică omul își poate afla mângâierea sufletului lui și poate uita pentru un moment cel puțin necazurile și suferințele lui. Când pleacă de la biserică parcă este mai ușor, mai satisfăcut în suflet, că și-a făcut și o mică datorie către Dumnezeu. Spune sfinția sa că orice popor fără credință în Dumnezeu pierie și că prea înțeleptul nostru rege Carol I și-a luat deviza „Nihil dine Deo”, adică nimic fără Dumnezeu. Biserica îmbrățișează pe om de la naștere și-l conduce în viață și cu rugăciunile sale îl hrănește chiar și până dincolo de mormânt. Mai zice terminând deviza „Ceea ce ție nu-ți place altuia nu face”. În fine mulțumește publicului pentru atențiunea dată. Domnul I.D. Corâciu spune că locuitorii altădată să fie în număr mai mare și ședința se închide la ora 4. Se hotărăște între membrii cercului ca viitoarea conferință să fie în comuna Ciocadia la 26 februarie. La ședința publică preoții vor discuta despre Dreptate, Foloasele virtuții, combaterea concubinajului, alcoolismului, jurământului strâmb și a altor rele ce bântuie societatea.

Preoți prezenți: Filimon Comănescu, N. Constantinescu, I. Gheorghe și I. Kirionescu.

Învățători prezenți: I.D. Corâciu, Paulina Răduțescu, I. Dănășel și P. Țivlea.”

Sursa: S.J.A.N. Gorj, fond Protoieria Județului Gorj, dosar 330/1906, filele 9 și 25.

Cristian GRECOIU

Ion Florea

Visul tăietorului de lemne

S-a spart un nor. Plouă, plouă torențial. Sub brazi, ca sub niște strașini de biserici, cerbii își rumegă plictiseala. Aburi gălbui, cețuri cenușii se-nalță din căldările glaciare. Printr-o spărtură de nori, un obraz de lună zâmbeste către munți și se bălăcește în ape.

Retina ochilor tremură lovită de ramurile paltinilor. Pe-un drum de nesomn bătătorit de turme, poetul adună melci de sub lespezile de cremene, cameleoni și călămăzde simpatice mângâind cu palmele izvorul care izbește cu vuiet în rădăcinile fagilor. Săracul paltin născut în fața colibei adună-n creștet fulgerele tăriei și le trimite în sânul pământului roșcat. În semiîntunericul furtunii strălucește de parcă ar fi uns cu fosfor.

Fulgerele se succed, unul după altul, peisajul devenind rectiliniu. Auster, un mesteacăn se apleacă liric peste iezer. Tăietorul de lemne cară în spate saci cu zâmbete de lună și drobi de stele, adormind cu mâna sub cap în liniștea cabanei visând, ce? O fată frumoasă, frumoasă ca primăvara, harnică precum vara, bogată ca toamna și bună ca pâinea coaptă în țest iarna când vântul bubuie la geamuri.

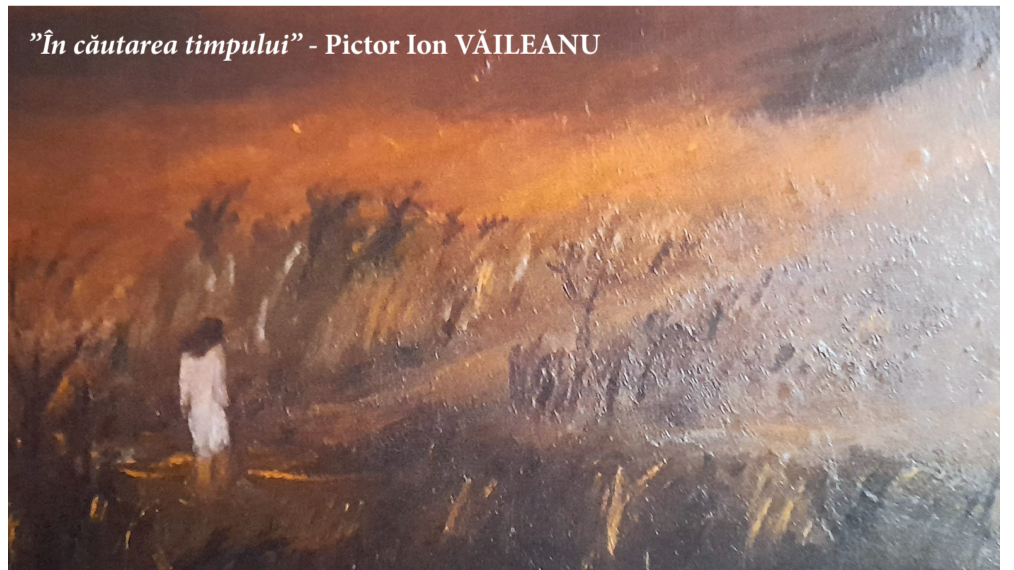
Ion FLOREA

APĂ LIMPEDE

Apă limpede, fântână
Grea de vis și dor de lună
Dă-mi dintâia ta răcoare
Căci în ea, cândva un astru

S-a-nfundat în somn albastru
Și-astăzi trebuie trezit
Căci e timpul de iubit.
Dă-mi dintâia ta răcoare
Să-mi spăl ochii de culoare,
Inima de dor de flori
Când se-neacă roua-n zări.

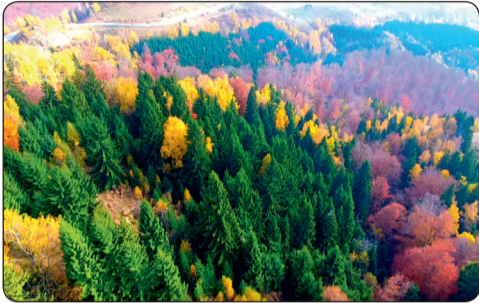
”În căutarea timpului” - Pictor Ion VĂILEANU

Simfonii de toamnă...

LUCIA SILVIA PODEANU

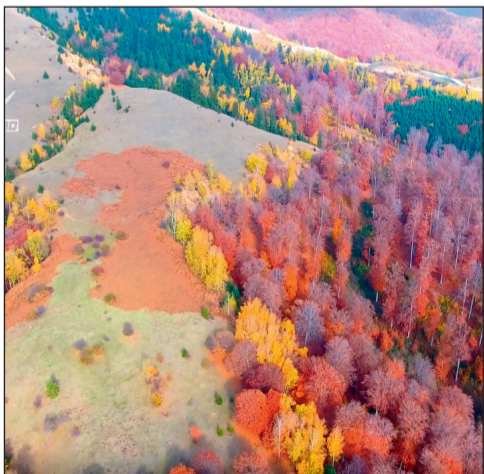
Toamnă bacoviană

Bacovian, ploaia
s-a înstăpânit peste grădină.
Nici alb, nici galben,
nici roșu, nici violet,
n-au lumină.
Se scurge-ncet
materia divină
și plânge,
plânge,
plânge
pân' la nesfârșit!
Se-aude doar
un cânt neconținut,
cântecul nesfârșit.

Din inima toamnei

Din inima toamnei
sângele curge șuvoi,
în ploi, și ploi, și ploi,
să umple arterele
din pământ
golite de galbenul
vânt,
golite de struguri
din vii,
golite de iubiri și
de Amintiri,
de gutui,
de prune și alune,
Dar, mai ales,
de Dragostea mea
pentru tine.

Să rescriu uitate povești

Ți-am auzit lacrimile
Rostogolindu-se pe
Obrazul palid
Plângând moartea
trandafirului
Împrăștiat de vântul
lacom.
Ți-am sărutat cu
buzele fierbinți
Ochii cerniți,
Tristețea s-a
risipit
ca ceata în munți
Ploaia a strivit
albe petale
Visele mele sunt
pline de visele tale.

Aș vrea să ajung
Unde ești
Și-n toamnă,
noaptea târziu
în sunetul ploii
să rescriu
uitate povești.

ION C. DUȚĂ

Vreme rece, vreme gri

Prima zăpadă pe Transalpina

Au trecut Sfinte Mării,
Vreme rece, vreme gri!
Pornesc codri ruginii,
Zboară frunze de răsură
Cu suspin pe Curmătură.
Vreme rea și vreme sură,
Brume reci peste măsură,
Vântul călărind pe boltă,
Vânzolește ploi cu zloată,
Zile ude, frig țepos,
Pătrunzând până la os!
Vremuri reci, cu dușmănie,
Iarna-n sate va să vie
Și-i urâtă, și-i posacă,
Drac împelițat pe-o cracă
Pândind cum să sară-n șpate,

Făcând pâinea pe jumate!
Ne-amărăște zilele,
Dumnezeu cu milele!
Vreme gri, vreme
de hulă
Se plimbă prin sat
fudulă,

Gheața de geamuri se prinde,
Focul greu cu un vreasc
se-aprinde!
Plâng pe vatră doi bătrâni
Îngânând la rugăciuni
Că foamea pornește pândă
Viața-ncet încet flămândă!

Vreme rece, vreme gri
Du-te, du-te pe pustii,
Pe nisipuri simlii,
Fă-ți palate unde-ai ști!

ION FLOREA

Cântec timid

S-a ascuns în mine toamna
Mai sublimă ca oricând
Și cu toate c-am trecut
De vârsta-n care
Suspinam pentru o frunză,
Pentru o floare,

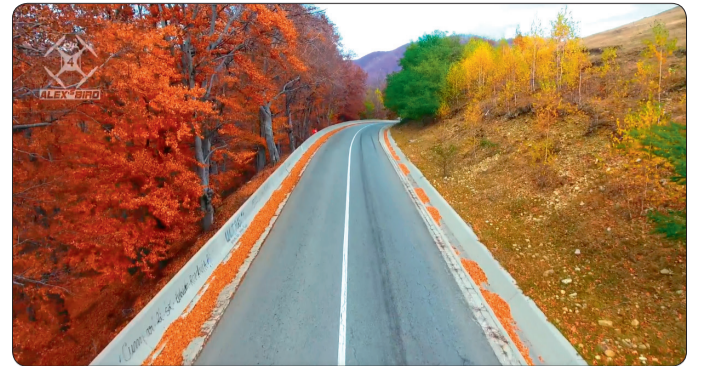
Îmi simt sângele în trup
Viforos

Ca apa din izvoare,
Căci iar mă pierd în amintiri,
Iar adun cu ochii suferinzi
Episoadele primelor iubiri,
Ca și cum aș aduna din mici oglinzi
Frânturi de chipuri și măhniri.
Ah, toamnă, toamnă, du-mă
În abisu-acestor cețuri sure
Să mă pierd cu tot, cu amintiri,
Ca un cântec trist într-o pădure.

A căzut o frunză

A căzut o frunză
A căzut un strop de ploaie.
Toamna-și scutură de mere poala
Și bate cu degete amare-n geamuri.
Pașii mei se bucură de-ncrederea tăcerii.
La noapte nu voi mai urca
Pe cărarea iezerului albastru
Cu raze de lună frânte pe genunchi.
La noapte voi fi cu inima
Lângă „moartea căprioarei”,
Cu unghiile-nfite în rărunchi.
La noapte mă voi tângui rotindu-mă
Alătura cu vântul, în ritm de „dans”

Fotografii de Alexandru BUDURAN și Daniel DĂRVĂREANU

Pentru cetinile care
Își amplifică tragicul „balans”.

Octombrie

Cad frunzele, foșnind ușor,
Desprinse de pe ramuri
Și stropi de ploaie vin în zbor
Lipindu-se de geamuri.

Codrul falnic, a ruginit,
Zănoaga e pustie
Iar satul tace amorțit
Sub ceața fumurie.

Vin stoluri corbii, croncănind,
Corbind a vânt și pradă,
În munți, departe vezi sclipind
Părtales de zăpadă.

Cad frunzele, subtil zburând
De brumă-ngălbenite,
Eu, parcă le aud plângând
Sub geamuri risipite.

Colț de toamnă

Peste toamnă, peste munți,
Ceru-i neted și tăcut
Fără ploaie, fără neguri,
Doar c-un unghi de stol trecut
Și c-un foc aprins pe deal
Unde tânărul păstor
Zice doina de adio
Frățiorului izvor.

Peste circuri glaciare
Lin ecoul se destramă
Și o fată, pe o stâncă,
Mișcă tristă o năframă.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.
Alina ȚICU, redactor
Cristian GRECOIU, redactor
Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI